

НОВА ЗОРЯ

4. WARSZAWA
Bibl. Nar. Min-wa Ośw.

ЧАСОПИС ДЛЯ ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ХРИСТІАНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Виходить два рази тижнево: в четвер на 4 ст., під неділю на 8 ст. || Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол., місячно 2 зол. За кордоном 1/4-річно 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. — Рукописів не звертається.

Березневий акт як учитель.

Гласъ вопіючого въ пустыни.

В першій моменті по страшнім ударі 15. III. 1923 здавалося, що сей Божий допуст на Галичан матиме й деякі добрі наслідки: що наше громадянство отямиться, зробить обрахунок політичної совісті, оцінять ової провини і — відбувши покуту — поправиться... Одначе сі сподівання деяких непоправних оптимістів показалися даремними. По короткому збентеженню й шуканню нових шляхів і метод у 1923. наш політичний корабель скоро повернув назад на старе русло самообману, пустомельства і демагогії, з тою тільки відмінню, що замість одної нетямущої диктатури маємо тепер цілу низку видимих і невидимих диктаторів, які з меншим успіхом ведуть громадянство і країну від одного нещастя до другого. Ся нова політика навіть не має того сумнівного оправдання, які можна було признати нашому передберезневому проводові: що він кермував ся хоч хибними, одначе всетаки *власними*, національними мотивами; натомість тепер керма української політики в Польщі знаходиться в руках чинників не то позакраєвих, а ще до того національно і політично *чужих*... Значить, своїми, не нашими інтересами руководяться ті руки. Таким способом болуча історична лекція з 15. III. 1923 пройшла досі безкарно. Для помилок і провин з р. 1918—1923 можна знайти зрозуміння, деколи й оправдання: вони сталися в виїмкових, непевних і повних ілюзій часах світового перевороту, в якім не кождому дано орієнтуватися як слід, і сталися при деяких корисних проявах національного життя; одначе для тогож злочинного безголовя, що зоветься нашою політикою після 1923, навіть найбільше вибачливий суддя не всилі знайти яке оправдання. *Останні п'ять літ нашого життя у Польщі, під політичним оглядом, цілком пропащі.* Наше політичне становище сьогодні багато разів гірше, ніж було п'ять літ тому. Та склалося так, що „ювілей катастрофи 15-го березня 1923 зійшовся з першою новою кризою, що потрясла нашим бездольним громадянством і відкрила всю безодню його політичної і культурної деморалізації — з виборами до польських законодавчих установ; тож просити нам Бога милосердного, щоб із сеї нової кари Божої ми вийшли уздоровлені і щоб почали нову самостійну і творчу добу нашого національного життя.

* * *

Звичайно, тут не місце писати програму сеї нової самостійної і творчої політики. Та одно треба сказати. Зворот повинен початися з докладнішого пізнання самого акту 15. III. 1923. З основного розсліду його протоісторії, генези, а зокрема його змісту. Бо і знайомостю змісту рішення конференції амбасадорів ми не грішимо. Пригадаємо собі, зараз по його виданню знайшлися у нас, і досі не перевелися, політичні „бесервісери“, що в словах акту „на свою власну відповідальність“ доглянули, якесь буцімто корисне для нас місце: се, мовляв, тільки *умовне* визнання

східних границь Польщі... Одначе така інтерпретація хибна; наведені слова не відносяться до визначення границь конференцією, лише до згадки, що Польща й Росія вже передтим на власну руку, не чекаючи рішення антанті, умовилася щодо границь. Отже аматори близьких нових границь на сході тут не поживляться. Тільки велика війна в силі змінити їх.

Недавно знов-же, з приводу литовсько-польського конфлікту і посередництва в сій справі Союзу Народів, чули ми українські голоси, що повторяли за Вальдемарасом: С. Н. анулює рішення конференції амбасадорів; він се і з Галичиною може зробити! Про литовсько-польську справу тут нам байдуже, та щодо галицької або волинської не може бути жадної ілюзії. Рішення конференції амбасадорів з міжнародно-політичного боку цілком правильне. Пригадаймо собі ухвалу С. Н. з поч. 1921 у галицькій саме справі: сказане там було, що не С. Н., тільки якраз конференція амбасадорів антанті компетентна рішати про приналежність Галичини! Отже й у сім напрямі не треба себе дурити.

Та в березневім акті, в дійсно місяця, що ними наша позитивна політика може повинна і мусить покористуватися. Щодо Волини, то і без сього акту знаємо, що вона стоїть під опікою трактату про охорону меншин; натомість Галичина має користуватися більшими правами. Сі права ближше не означені, одначе й у даній формі не може бути сумніву щодо їх характеру. З акту виходить, що Польща у своїй ноті з 15. III. 1923 зобов'язалася, вразі признання її східних меж, завести „автономний режим“ — *національно-територіальну автономію* — в українській Галичині. Якого обсягу має бути ся автономія, не сказано; напевно можна говорити, що не меншого обсягу ніж та що означена соймовим законом з вересня 1922. Досить, що держави антанті між впровадженням автономного режиму у Галичині і признанням польської суверенності в ній створили політично-правне юнктм. Досі ся умова виконана тільки односторонно і Галичане мають неоспориме право домогатися повного виконання та в тій цілі відкликатися до міжнародних інстанцій...

Найвищоша пора, щоб по пяти роках се сталося.

Що-більше. Для нас нема сумніву, що й розмір автономних свобод, що їх має мати Галичина, не передрішений ухвалою конференції амбасадорів. Зокрема *міжнародний статут* з 1919-го р. цілком не анульований сею ухвалою; він і на даліше остає „завішений“ і ще може бути мутатіс мутандіс реактивований. За кождим іншим життєздатним громадянством було-б уже повних п'ять літ систематичної й енергійної боротьби за реактивування прав, признаних нам 1919-го р.; лише у нас...

Ах, ми вроджені самогубці!

Львів, 11. III. 28.

Літописець.

Чи Ви вже зібрали всі виборчі відозви видані у Вашім місті й околиці? Коли ще ні, просимо про се подбати і прислати до нашої редакції, бо потому пропадуть і ніде їх не буде.

Огляд сучасного релігійного відродження.

(Від власного кореспондента з Риму).

(І. Л.) Світова війна, якої страшні наслідки ще й тепер всі народи прикро відчувають, має також і то до себе, що вона викликала в людських серцях тугу за Богом, якого світ не хотів ранше признати. На Заході почався замітний зворот на краще. Сильним руслом пливе скрізь релігійна струя і бажання духовного відновлення та відродження. По всіх західних краях розвинула широку діяльність католицька акція, що просякає у всі ділянки релігійного й культурного та економічно-соціального життя. Годі вичисляти всього, що зроблено в тій справі навіть по війні, Гляньмо тільки на краї, де пливе сильним руслом католицьке життя.

В Англії протестанти густими рядами вертають до кат. Церкви. В Голландії вже видно, що католики з часом візьмуть перевагу. В Бельгії, Німеччині, Швейцарії, Австрії, Чехословаччині католицька акція сильно розвинена. В Італії й Мадярщині настав для католицького життя незвичайно сильний зріст. Подібно і в інших краях західної та середньої Європи. В Франції борються католики за належні їм права, а в далекім Мехіку дають докази геройства за віру. Дуже гарно представляється кат. життя також в полудневій і північній Америці, а в Європі в Португалії, й особливо в Іспанії. Релігійне відродження в Іспанії почалося ще від часу як Іспанці прийняли в себе гостинно прогнаних французьких монахів. Нині має Іспанія дуже багато ревного і високообразованого світського й монашого клиру та багато світських католицьких діячів. Західна Європа видала в останньому часі багато місіонерів, що несуть світло Христової науки в найдаліші закутини землі. Знавці релігійних відносин твердять, що в нових часах ніколи ще не пропвітало внутрішнє духовне життя в Церкві так як тепер. Численні беатифікаційні і канонізаційні процеси свідчать про це наглядно.

І наш нарід може числити на сьоме відродження тоді, коли зрозуміє, що правдиве дійсне відродження може дати йому одна лише релігія і дух католицької Церкви. Шукайте царства Божого, а все инше дасться вам. А царство Боже — в нутрі вас, як учив Спаситель.

Катол. преса в Швейцарії. В „III. Дукуифт“ ч. 12 читаємо: В Швейцарії виходить 80 катол. часописів, з того 63 в німецькій, 12 у французській, 4 в італійській і 1 в ретороманській мові. Загальний наклад 284.000 прим. До того треба додати ще 71 парохіальних органів та релігійно-культурних місячників. Отже 150 катол. періодиків на 1 мільон катол. Швайцарів. Це справді велика культурна сила! А якже у нас на 5 мільонів Українців-католиків у Галичині, на Закарпаттю й на еміграції? Чи маємо 750 кат. органів? Або хоч сему част?

Д О П И С И.

ВІДЕНЬ. Заходом Ювілейного Комітету при Укр. Акад. Т-ві „Січ“ у Відні відбудеться з приводу 60-літніх роковин заснування українського академічного т-ва „Січ“ у Відні дня 25. березня 1928 р. у великій салі „Ingenieur- und Architektenverein“ у I-ім окрузі при Eschenbachgasse 9. Ювілейна-Академія-Концерт. В програму свята входять реферати й музичні та вокальні точки при співучасті Високоповажаних: п-ни Скраби, проф. Б. Бережницького, п. Савки, тов. М. Занька і хору Акад. Т-ва „Січ“. Фортепіановий супровід: п-на М. Левицька. Початок о гоо. 8-й вечером. Привітні п'яська слати на адресу Ювілейного Комітету Укр. Акад. Т-ва „Січ“, Wien, XVIII., Theresiengasse 15. — (Як двідуємось, то б. члени від. „Січа“ дуже слабо відгукнулися досі на її зазив, щоб допомогти морально й матеріально видати її ювілейний збірник. Во істану люде на становищах інакше дбають в інших суспільностях про такі справи! Але як дбаємо так маємо! Якби хоч що другий з б. Січовиків післав у листі 5 або 10 зол. своему товариству з молодечих літ, то ювілейний альманах мігби скоро побачити світ. А так хто знає, чи побачить, хоч живуть іше тисячі сецесіоністів з львівського університету, б. членів „Січа“! Чи можливе се в якій небудь культурній суспільності на всіх 5 континентах, щоб не відгукнулася бодай сотка б. членів студ. організації на такий зазив? А у нас можливе! Та суспільність, котра не памятає про свою молодь, не має потому права дивуватися, коли з її молоді робиться не те, що повинно: бож родом кури чубаті. Про спеціальну вагу студ. організації писали ми передовицю з приводу ювілею „Січа“ в 3. ч. „Нової Зорі“ з 19. січня. Тут ще раз пригадаємо б. членам „Січа“ їх два невеличкі обовязки: 1) післати хоч малу квоту на видання альманаха. 2) Написати якнайкоротші спомини зі свого студ. життя (на 2-3 ст. друку) — Ред.

СТАНИСЛАВІВ. (Організація укр. купців і ремісників). Незалежно від заснованого у Львові товариства „Ошадність“, що ширить більше теоретично думку ошадности серед нашого громадянства, українські

купці й ремісники у Станиславові переводять ту думку ділом уже від кількох літ. Тому, що форма їх шадничої організації показала ся практичною, подаємо успіхи укр. купців і ремісників у Станиславові ширшому загалові як прекрасний приклад самопомочі й ошадности.

Перед трома роками зійшлося тут 12 купців і ремісників та заложили собі спілку до закупна спільного дому в Станиславові. Щоб ту ціль осягнути, зобовязали ся спільники складати що тижня по 15 зол. на руки вибраного скарбника, що веде касу не даром, а за невелику заплату. Спільники сходяться що неділі, щоб зложити вкладку 15 зл. найдалше до 12 год. в полудне, бо за недодержання зобовязання платиться кару у відсотках проволочки до загального майна. При тій нагоді обговорюють і вирішують справи спілки та — що дуже важне — інформуються про укладни конюнктуру у станових справах.

Зложені вкладки наміщується в українській міщанській касі. Скарбник має право давати позички лише членам спілки до висоти уділу спільника без поруки. На позички він не відімає спільника має бути зложений вексель з відповідною порукою.

Ся устна спілка списана для памяти в формі протоколу. Скарбник має повновласть заступати пред судом спілку своїм іменем. Число спілки обмежене до 12 осіб. Спільник може зі спілки виступити і відобрати свій уділ з наростом. Уділ кожного спільника вносив з кінцем 1927 р. по 3700 зл.

Побіч сеї старшої і сильнішої спілки заснували другі, слабші, купці і ремісники перед роком другу спілку, в якій уділ вносять 10 зол. Час минає скоро і коли дбається про правильність вкладки, то розмірно значні квоти громадятыся майже незамітно. З кінцем 1927 р. вносив уділ кожного спільника в тій другій спілці по 700 зол.

Учасники спілки користають без перепон зі спільного майна. Поміч спілки при теперішній недостатці кредиту в касах дає їм можливість удержувати і розвивати власні варстаты праці.

Спілки ті побільшують своє майно скоро, а їх практичність для спільників лежить у свого рода примусовій ошадности та приривчаюванню членів до правильности в ошадности.

Такі спілки повинні люде закладати не лише по містах, але й по селах для ширення ошадности і кредитової самопомочі. Вони можуть відтак при збільшенім фонді перемінитися в позичкові каси. Гроші належалоби складати в місцевій кооперативі.

Практичні поради може подати п. Северин Снігурович, купець у Станиславові.

На зразок спілки в Станиславові повстала вже така спілка в Самборі, — а в Надвірній має повстати.

Спільники в Самборі зложили відразу по 30 долларів ам. і що тижня складають по 10 зол. на будову свого дому в Самборі. (Л. Тк.).

Н О В И Н К И.

— **Летунська катастрофа.** П'ять ських оболонях під Львовом стартував військовий літак. Нагло, коли літак був вже над Жовквою, вибухла бензина й полум'я в млі ока обхопило керманіча. Вскорі обхопило й увесь літак і він упав під Жовквою на полях оо. Василя. Зід розторощеною літака добули неживого вже керманіча Шидловського та важко раненого підпор. Керножицького.

— **Убивство свідка в процесі „Громади“.** В Вільні вбив якийсь Пекорський прокураторського свідка Гурина, б. комуніста, що давніше сидів у білостоцькій тюрмі.

Реформа податкової системи в Польщі. Міністерство фінансів приступило до устійнення реформ податкової системи в Польщі. Праці в цьому напрямі ведуться в прискішеному темпі, щоб сойм міг зайнятися цими проектами ще в цьому році.

В Українсько-Науковім Інституті в Берліні 16. ц. м. відбувся виклад українською мовою д-ра Д. Оляччина на тему: Український філософ Г. С. Сковорода як педагог.

Жертви на потерпівших від повені.

(Прислани до Адм. „Нової Зорі“.)
1) о. Кубавич — Чортків, діти шкіль нар. (приготівка) — дітям зол. 6.52; 2) Місцевий Комітет — Сокаль зол. 300.30; 3) Діти села Дорожева — голодним дітям зол. 3.00.

Дар Просвіті
1) о. Жарий Василь — Переволока, збірка в парох. зол. 56.00.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає).

БІБЛІОТЕКИ ПАРОХІЯЛЬНІ зложені з книжок не противних вірі й моралі — в ціні від 24 зол. вгору. На бажання шлемо цінники „ДОБРА КНИЖКА“. — Lwów, skr. poczt. 4.11

ПЕРСТЕНЦІ 14-каратове золото від 8 зол. **ГУТЕРМАН, Сикстуська 14.** 1646 1 1

Важне для П.Т. Духовенства і Читалень! **Євангелія** служебники, молитвослови, книжки до бібліотек, книги канцелярійні, оправає дешево і на час переплеття П. ПОДОЛЯКА, Львів, вул. Жовківська ч. 28. . поверх. 149 4-2

ОБІДИ з 3-ох страв зол. 1.50 для абонентів знижка. ПИВО живецьке і львівське поручає **РЕСТОРАН** під „ЗОЛОТОЮ ГРУШКОЮ“ — (давний 142 Людвіг) — тепер 11 24 **І. Гайдінгер, :: ЛЬВІВ, ::** ул. Краківська 7.

Оказія! Нові й уживані МЕБЛІ

спальні, ідальні, поодиноку хатию обстанову на догінних умовах

маг. меблів, **ГЕРМАН МІНЦЕР**, поручає 165 **ЛЬВІВ, Трибунальська 4.** 2-5

РІК ОСНОВАННЯ 1860.

Найстарше у Львові концесіюване підприємство будовляне, теслярське і керничне (вертниче)

ФІРМА **АНТІН ФЕХТЕР**

уряд. уповн. майстер теслярський і керничний та рурмайстер

ЛЬВІВ, вул. Шумлянського 2.

Виконує всякі роботи в обсязі теслярства і студлярства. Поручається як одинокий спеціаліст для важііших копанях керниць взагалі, то є мурованих, бетонованих, белькованих і шимриваних разом з уставленням до них помп і моторів усіх системів. Фахові поради при затвождженях керниць даю при порученім мені керовництві роботами. 154 5 20

ВИНА краєві і заграничні :: поручає по конкуренційних цінах :: 168 **ГРІВНЯ ВИН** 1-4 **ЖИГМОНТ ВАЙС, Львів, Скарбківська 4.** (в пивниці).

Сорочки, підштанки, ковнірці, краватки, панчохи, скарпетки, рукавички, трикотажі, кольоратки, та імпрегновані маншети — по пайніжчих цінах продає галівтерійна торговля **ШТАЙНБРУХА, Львів, вул. Трибунальська 1.** (угол Ринку). 73 18-20

ЗУБИ виробляю **ЦІННИКУ** по такім
1 золот. корона . 18 зол.
1 золот. зуб . . 15 „
1 зуб на кавчуку 2 „
1 репаратура . 3 „
Все з найлучшого матеріалу
РАППАПОРТ, пл. Марійська ч. 7. (де каварія de la aix). 127 Знижок не уділяю! 16-24

БІЛЛЯ, БЛЮЗКИ, ШЛЯФРОЧКИ, СПІДНИЧКИ, ПАНЧОХИ, ::: ТРИКОТАЖІ і т. п. ::: найдешевше поручає фірма „ГОЛЬФ“ ЛЬВІВ, Кілінського 1. напроти Віденської Каварні. Ціни для зареклямовання нашого магазину **наймізші.** 167 2-24